

Thursday, 7 May 2009

Sanskrit – Basic Level

Paper 1

Time: 1 hour and 30 minutes

Instructions to Candidates

Answer ALL questions.

Write your answers in the Answer Book provided.

Information for Candidates

In Sanskrit passages, underlined words are glossed.

The marks for the various parts of questions are shown in round brackets: e.g. (2).

You are reminded of the importance of accurate spelling, punctuation, grammar and orderly presentation in your answers. A total of two marks will be awarded for correct spelling of Sanskrit words in transliteration and Devanāgarī.

This paper has three questions. All blank pages are indicated.

Turn over

Answer all THREE Questions.

1. Translate into English:

The sage Kaṇḍu is distracted from meditation by the beautiful Pramlocā.

ऋषिः कण्डुः नाम नद्याः तीरे ध्यानम् अकरोत् ।
अतीव सुन्दरी नारी प्रम्लोचा नाम स्वर्गात् आगम्य
तस्य समीपे अचरत् । कण्डुः कामेन जितः ताम्
अवदत् हे नारि मया सह वस इति । प्रम्लोचा
5 एवम् अस्तु इति उदित्वा ऋषिणा सह दीर्घकालम्
अवसत् । इदानीम् कण्डुः ध्यानम् न अकरोत् ।
एकदा तु प्रम्लोचा अवदत् हे ऋषे स्वर्गम् पुनः
गमिष्यामि इति । कण्डुः तु हे सुन्दरि नारि अत्र
तिष्ठ अत्र तिष्ठ इति पुनः पुनः कामेन अवदत् ।
10 कण्डोः शापस्य भयात् प्रम्लोचा तेन सह अतिष्ठत् ।
अन्ते तु धर्मम् स्मृत्वा ऋषिः अक्रोशत् त्वया मम
ध्यानम् नष्टम् — गच्छ नारि गच्छ इति ॥

<i>tīra</i> (n)	bank	<i>astu</i>	let it be
<i>dhyāna</i> (n)	meditation	<i>dīrghakālam</i>	for a long time
<i>svarga</i> (m)	heaven	<i>bhaya</i> (n)	fear
<i>kāma</i> (m)	desire, lust	<i>smṛtvā</i>	having remembered
<i>jita</i> (mfn)	overcome	<i>naṣṭa</i> (mfn)	ruined

(23 marks)

**THERE ARE NO
QUESTIONS ON THIS PAGE.
GO ON TO PAGE 4
FOR QUESTION 2.**

Passage for Comprehension

2. Read through the following passage carefully. Do not write out a translation, but answer the questions which follow. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

Instructed by Suṣeṇa, Hanuman helps to revive Lakṣmaṇa.

- लक्ष्मणः मृतः इव भूम्याम् युद्धस्य क्षेत्रे आसीत् ।
रामः हा हा मम प्रियः लक्ष्मणः हतः इति
अक्रोशत् । एकः कपिः सुषेणः नाम वायुपुत्रम्
अवदत् अचलान् गच्छ । तत्र औषधयः सन्ति ।
5 ताः आनय इति । वायुपुत्रः तु अचलान् आगम्य
काः औषधयः आनेतव्याः इति अचिन्तयत् । तदा
एकम् अचलम् गृहीत्वा सः पुनः लक्ष्मणम् शीघ्रम्
अगच्छत् । तस्मिन् अचले सुषेणेन उचिताः औषधयः
लब्धाः । सः ताः लक्ष्मणस्य नामिकाम् आनयत् ।
10 अनन्तरम् लक्ष्मणः उदतिष्ठत् । लक्ष्मणः न मृतः
इति रामः सुखेन अवदत् । लक्ष्मणः अवदत् सः
राक्षसः रावणः नाम त्वया अचिरेण हन्तव्यः हे राम
इति ॥

<i>iva</i>	as if	<i>grhītvā</i>	having taken up
<i>kṣetra</i> (n)	field	<i>ucita</i> (mfn)	suitable
<i>vāyuputra</i> (m)	Hanuman, son of the wind	<i>labdha</i> (mfn)	found
<i>oṣadhi</i> (f)	herb	<i>uttiṣṭhati</i>	stands up
<i>ānetavya</i> (mfn)	should be brought	<i>hantavya</i> (mfn)	should be killed

- (a) Where was Lakṣmaṇa lying? (line 1) (2)
- (b) Translate '*lakṣmaṇaḥ hataḥ iti akrośat*'. (lines 2 and 3) (5)
- (c) What does Suṣeṇa tell Hanuman to do? (lines 4 and 5) (4)
- (d) What did Hanuman in fact do? (lines 7 and 8) (2)
- (e) Translate '*tāḥ lakṣmaṇasya nāsikām ānayat*'. (line 9) (5)
- (f) Who, according to Lakṣmaṇa, should kill Rāvaṇa? (line 12) (1)

(19 marks)

Turn over

SET TEXT – RĀMĀYANA (adapted)

Passage for Comprehension

3. Read carefully through the following two Sanskrit passages A and B. Do not write out a translation but answer the questions which follow each passage. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

A.

कबन्धस्य मुखम् उदरे । सः एकेन नेत्रेण
युक्तः । रामः लक्ष्मणः च कबन्धेन गृहीतौ ।
तौ नरौ खादिष्यामि इति कबन्धः अचिन्तयत् ।
नरयोः खड्गाभ्याम् तु कबन्धस्य हस्तौ छिन्नौ ।
5 कबन्धः अवदत् पुरा मुनिजनस्य शापात् मम देहः
घोरः अभवत् । हे राम यदि मम देहम् दहसि
तदा मम सत्यम् रूपम् पुनः आगमिष्यति इति ।
रामः लक्ष्मणः च तस्य राक्षसस्य देहम्
अदहताम् । कबन्धस्य सत्यम् रूपम् पुनः
10 आगच्छत् । कबन्धः अवदत् वानराणाम् नृपः
सुग्रीवः नाम । सुग्रीवस्य राज्यम् तु सोदरेण
गृहीतम् । हे राम यदि सुग्रीवम् गच्छसि तदा
सुग्रीवः तव साहाय्यम् करिष्यति इति ॥

- (a) Where was Kabandha's mouth? (line 1) (1)
- (b) What, according to line 2, happened to Rāma and Lakṣmaṇa? (2)
- (c) What were cut off by the swords of the two men? (line 4) (2)
- (d) How, as explained by Kabandha, had his body become horrible? (lines 5 and 6) (2)
- (e) Translate 'kabandhasya satyam rūpam punaḥ āgacchat'. (lines 9 and 10) (3)
- (f) How does Kabandha describe Sugrīva in line 10? (2)
- (g) Translate 'yadi sugrīvam gacchasi tadā sugrīvaḥ tava sāhāyyam kariṣyati iti'. (lines 12 and 13) (5)

B.

रावणम् मृतम् दृष्ट्वा सीताम् आनयत इति रामः
 अवदत् । सीताम् दृष्ट्वा रामः ताम् अवदत्
 राक्षसेषु उषित्वा त्वम् न शुद्धा असि इति । तत्
 श्रुत्वा सीता दुःखेन अग्निम् प्राविशत् । अचिरेण
 5 सा अग्नेः अदग्धा आगच्छत् । अदग्धाम्
 सीताम् दृष्ट्वा संतुष्टः रामः अवदत् हे सीते त्वम्
 शुद्धा असि इति । तदा रामः सीता लक्ष्मणः
 सुग्रीवः वायुपुत्रः बहवः कपयः च अयोध्याम्
 अगच्छन् । अयोध्यायाम् जनाः आनन्देन अवदन्
 10 रामः आगच्छति इति । रामम् दृष्ट्वा संतुष्टः
 भरतः अवदत् राज्यम् तुभ्यम् पुनः ददामि हे
 राम इति । स्वम् रामः अयोध्यायाः नृपः

[continued]

अभवत् । बहुकालम् रामः अयोध्यायाम् नृपः
आसीत् । तस्मिन् राज्ये जनाः सुखिताः साधवः
15 च आसन् । तत्र दुःखम् अधर्मः भयम् च न
आसन् ॥

- (a) What did Rāma say having seen Rāvaṇa dead? (line 1) (2)
- (b) Translate 'rākṣaseṣu uṣitvā tvam na śuddhā asi iti'. (line 3) (4)
- (c) What test did Sītā undergo? (line 4) (2)
- (d) Who, according to line 8, accompanied Rāma, Sītā and Lakṣmaṇa to Ayodhyā? (3)
- (e) Translate 'evam rāmaḥ ayodhyāyāḥ nṛpaḥ abhavad'. (lines 12 and 13) (3)
- (f) How are the people in Rāma's kingdom described? (line 14) (2)

(33 marks)

END